



Ecologische Effectbeoordeling

Buitenplaats Van Heemstraweg Afferden

Concept

Opdrachtgever: HSRO B.V.

Colofon

Documentnummer	Versie	Datum	Status
2021EA001-1	Versie 1	24 juni 2021	Concept

Contactgegevens

J. van Mil

06-48 38 95 61

j_vanmil@hotmail.com

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Plangebied	6
2.1.	Huidige situatie	6
2.2.	Voorlopig ontwerp	8
2.3.	Ingrepen	8
3.	Onderzoeksopzet	9
3.1.	Beschikbare gegevens	9
3.2.	Veldbezoek	9
3.3.	Effectenbeoordeling	9
4.	Soorten	10
4.1.	Inleiding	10
4.2.	Planten	10
4.3.	Grondgebonden zoogdieren	10
4.4.	Vleermuizen	12
4.5.	Amfibieën	12
4.6.	Reptielen	13
4.7.	Vissen	14
4.8.	Libellen, dagvlinders en overige ongewervelden	14
4.9.	Vogels	15
5.	Beoordeling soortenbescherming	17
5.1.	Wettelijk kader	17
5.2.	Toetsing beschermde soorten	18
5.3.	Nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën	18
5.4.	Tonghaarmuts	18
5.5.	Grondgebonden zoogdieren	18
5.6.	Vleermuizen	19
5.7.	Kamsalamander en poelkikker	20
5.8.	Grote modderkruiper	20
5.9.	Grote vos	20
5.10.	Vogels	20
6.	Beoordeling gebiedsbescherming	22
6.1.	Wettelijk kader	22
6.2.	Situering ten opzichte van Natura 2000-gebieden	23
6.3.	Toetsing Natura 2000	23

7.	Toetsing Natuurnetwerk Nederland	24
7.1.	Inleiding	24
7.2.	Beleidskader en instrumentarium	24
7.3.	Situering ten opzichte van het GNN en de GO	26
7.4.	Wezenlijke kenmerken en waarden en mogelijke effecten	26
7.5.	Effectenbeoordeling	27
7.6.	Conclusie	28
8.	Samenvatting en eindconclusie	29
8.1.	Samenvatting beschermde soorten	29
8.2.	Samenvatting beschermde gebieden	29
8.3.	Eindconclusie	30
9.	Advies	31
9.1.	Algemeen	31
9.2.	Geldigheid onderzoeksgegevens	31
10.	Overzicht bijlagen	32
	- Bijlage 1: Literatuur	
	- Bijlage 2: Wetgeving en beleid	

1. Inleiding

In opdracht van HSRO is een Ecologische Effectbeoordeling uitgevoerd voor de Buitenplaats Van Heemstraweg te Afferden. De aanleiding voor deze effectbeoordeling is de voorgenomen herontwikkeling / nieuwbouw van een woning. Onderdeel van de herontwikkeling is de omvorming van de paardenwei naar een natuurlijk grasland. Daarin worden enkele opgaande elementen en een amfibieënpoel aangebracht.

De Ecologische Effectbeoordeling vormt de eerste fase in het kader van de procedure van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) en Natuurnetwerk Nederland (in Gelderland Natuurnetwerk, hierna GNN). In bijlage 2 is de natuurwetgeving en het natuurbeleid nader toegelicht. De voorliggende beoordeling leent zich niet direct voor een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag voor de geplande planontwikkeling. Het doel van de effectenbeoordeling is, om op basis van een literatuuronderzoek en veldbezoek, een inschatting te maken of:

- beschermde planten- en diersoorten in het plangebied of directe omgeving (binnen een straal van circa 2 kilometer) van het plangebied kunnen voorkomen;
- de planontwikkeling mogelijk effect(en) heeft op de al dan niet aanwezige beschermde planten- en diersoorten en daarmee mogelijk strijdig is met de soortenbescherming conform de Wnb;
- een noodzaak aanwezig is voor het uitvoeren van een nader onderzoek naar mogelijk voorkomende beschermde planten- en diersoorten, door gerichte veldinventarisaties volgens de geldende protocollen;
- de planontwikkeling plaatsvindt in of nabij een beschermd natuurgebied (Natura 2000-gebied) of het Gelders Natuur Netwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) en of daarbij sprake is van de noodzaak voor nadere toetsing en vergunning in het kader van gebiedsbescherming conform de Wnb inclusief externe werking en/of het provinciale beleid omtrent het GNN.

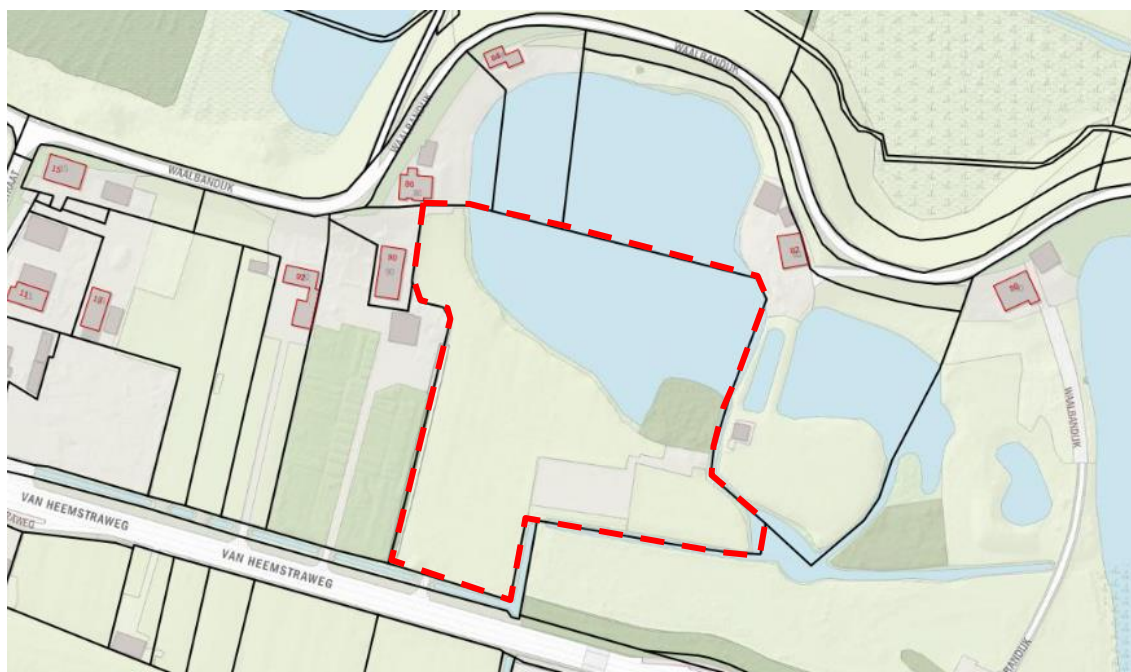
Zowel bij mogelijke effecten als bij onvoldoende gegevens over mogelijke aanwezige beschermde soorten of gebieden, volgt doorgaans het advies voor het uitvoeren van een nader onderzoek en/of toetsing. Op basis daarvan kan een vergunning en/of ontheffing bij het bevoegd gezag aangevraagd worden. Als in het plangebied geen beschermde soorten of functies (onder andere verblijfplaatsen) aanwezig zijn, en het plangebied geen functie heeft voor deze soorten is het aanvragen van een ontheffing en het nemen van soortgerichte maatregelen niet noodzakelijk. Bij het voorkomen van algemene (niet strikt beschermde) soorten geldt wel de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb).

De auteur is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van het opgestelde activiteitenplan. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de opdrachtgever en is haar eigendom.

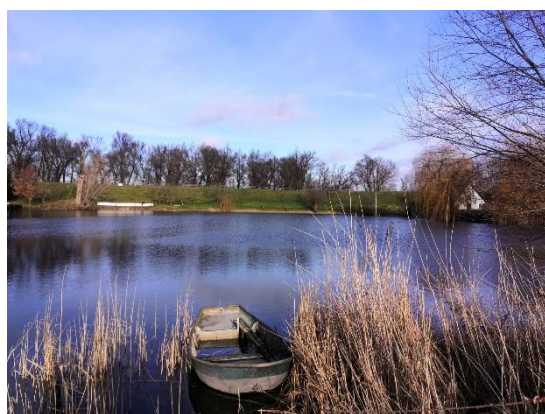
2. Plangebied

2.1. Huidige situatie

Het plangebied is gesitueerd aan de Van Heemstraweg te Afferden (zie figuur 2.1 t/m 2.9) en omvat een soortenarme paardenweide (met rijbak en stal) aan de zuidzijde en een deel van het dijkdoorbraakwiel aan de noordzijde. Het wiel omvat deels verlande oevers met knotwilgen. In de zuidoosthoek van het wiel is een nat bos van voornamelijk geknotte schietwilgen op een klein rabatten systeem aanwezig met ten noorden hiervan een rietmoeras aanwezig. Vrijwel het gehele zuidelijke deel van het perceel wordt begrensd door sloten (A en B-watgangen) Centraal in de paardenweide is een zandige rijbak en een paardenstal met een beperkte (tegel) verharding aanwezig.



Figuur 2.1: Plangebied (rood-gestreept omlijnd). Bron Pdok.nl



Figuur 2.2: Wiel aan de noordzijde van het plangebied



Figuur 2.3: Moerasbosje met wilgen langs het wiel in de zuidoosthoek van het plangebied



Figuur 2.4: Vraatsporen van bever in het wilgenbosje



Figuur 2.5: Watergang aan de zuidzijde van het plangebied met rechts de Van Heemstraweg



Figuur 2.6: Paardenweide in het oostelijke deel van het Watergang aan de zuidzijde van het plangebied



Figuur 2.7: Paardenweide centraal in het plangebied



Figuur 2.8: Oeverzone van het Wiel met links het wilgenbosje



Figuur 2.9: Paardenstal in het oostelijke deel van het plangebied met op de achtergrond het wilgenbosje

2.2. Voorlopig ontwerp

De initiatiefnemer is voornemens in het plangebied een nieuwe woning te realiseren (zie figuur 2.10). Om dit te realiseren wordt de paardenstal gesloopt en de rijbak verwijderd. De woning wordt in zijn geheel buiten het GNN in de Groene Ontwikkelingszone (hierna GO) gesitueerd. Als onderdeel van het plan wordt op het perceel natuur ontwikkeld. Direct rondom de woning wordt een tuin aangelegd. Er worden geen ingrepen in het GNN gedaan.



Figuur 2.10: Inrichtingsschets (Versie 14 juni 2021). Bron: Opdrachtgever

2.3. Ingrepen

Als onderdeel van de natuurontwikkeling wordt een bloemenweide aangelegd waarin een amfibieënpool gesitueerd wordt. In de weide wordt een rij fruitbomen met een lage haag aangelegd. Voor de soortenkeuze wordt aangesloten bij het Landschapsontwikkelingsplan (Jongsma & Groot Boerkamp 2006) Ten oosten van de amfibieënpool vormt een rij knotwilgen en een treurwilg een scheiding met de tuin. Aan de watergangen aan de oost- en westzijde wordt een natuurvriendelijke oever ingericht. In de oosthoek van het perceel wordt een moerasbos gerealiseerd.

Om de nieuwbouw van de woning met bijgebouw mogelijk te maken wordt alleen de bestaande stal gesloopt en de rij bak verwijderd. Er worden geen bomen gekapt of sloten gedempt. Hiernaast worden er geen ingrepen in het GNN gedaan.

3. Onderzoekopzet

De voorliggende Ecologische Effectenbeoordeling bestaat uit het raadplegen van beschikbare gegevens, gevolgd door een veldbezoek en tot slot een effectenbeoordeling van de beschikbare gegevens en het veldbezoek. Hieruit worden conclusies getrokken en advies gegeven met betrekking tot de Wet natuurbescherming en het planologische beschermde GNN en GO.

3.1. Beschikbare gegevens

Grote delen van Nederland zijn in de afgelopen jaren reeds onderzocht op aanwezige beschermde soorten. De gegevens afkomstig van deze onderzoeken worden grotendeels gepubliceerd in boeken (soortverspreidingsatlassen), rapportages of zijn op internet te raadplegen. De geraadpleegde literatuur en internetbronnen staan weergegeven in bijlage 1. Tevens is gebruik gemaakt van de informatie uit de Nationale Databank Flora en Fauna van 2013 tot en met 2021 (NDFF 2018 en 2021). De beschikbare gegevens over het voorkomen van beschermde natuurwaarden in en binnen de invloedssfeer (tot een straal van maximaal vijf kilometer) van het plangebied, zijn voorafgaand aan het veldbezoek geanalyseerd en in het veld geverifieerd.

3.2. Veldbezoek

Inzicht in het voorkomen van beschermde soorten wordt verkregen door het uitvoeren van een oriënterend veldbezoek. Met dit veldbezoek kan beoordeeld worden of de planten- en diersoorten, die in de bestaande gegevens zijn genoemd, ook daadwerkelijk in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Daarnaast wordt beoordeeld of ook andere beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn op basis van de aanwezige terreinkenmerken en het beheer.

Het veldonderzoek is op 22 januari 2021 uitgevoerd door J. van Mil (ecoloog). Ten tijde van de inspectie was het 6 °C, half bewolkt, droog met een matige wind (4 Bft.).

3.3. Effectenbeoordeling

De omvang van de werkzaamheden en de veranderingen die worden aangebracht in het plangebied vormen de basis voor de effectenbeoordeling. De effectenbeoordeling houdt rekening met tijdelijke effecten (gedurende de uitvoering van de werkzaamheden) en langdurige effecten (na de uitvoering). In hoeverre het mogelijk is om een complete effectanalyse te maken, is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en duidelijkheid over de uit te voeren werkzaamheden en uitvoeringsplanning. Wanneer aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, dan is dat beschreven.

4. Soorten

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden de soorten van het plangebied beschreven die onder de Wnb beschermd zijn. De basis hiervoor is gelegd in de kerngegevens van het NDFP (2018 en 2021), welke zijn aangevuld met een oriënterend veldbezoek.

4.2. Planten

De verspreidingsgegevens van planten (NDFP 2018 en 2021) geeft aan dat in het plangebied en de directe omgeving geen beschermde plantensoorten aanwezig zijn. Op grotere afstand (tot vijf kilometer) zijn waarnemingen bekend van kleine wolfsmelk, knolspirea en tonghaarmuts.

- De kleine wolfsmelk komt voor op zonnige, vrij warme, open plaatsen (pioniervegetatie) zoals omgewerkte grond, akkers (graan- en hakvruchtakkers en stoppelvelden), braakliggende grond, perken, bermen en dijken (padranden en open plekken) en langs spoorwegen (spoorbermen). In het plangebied biedt de rijbak in potentie een geschikte groeiplaats voor deze soort. De rijbak wordt echter dusdanig intensief gebruikt en vrijgehouden van vegetatie dat daadwerkelijk geschikt habitat niet in het plangebied aanwezig is. De aanwezigheid van kleine wolfsmelk wordt uitgesloten.
- Knolspirea groeit op zonnige, matig voedselarme tot matig voedselrijke, niet bemeste, vrij droge tot vochtige, neutrale, vaak kalkhoudende, stikstofarme leem-, löss- en mergelbodems met een wisselende waterstand. De soort groeit in kalkgraslanden, op heiden op basische rotsbodem, in bermen en in boszomen. Dit habitatype is niet in het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van knolspirea wordt uitgesloten.
- Tonghaarmuts wordt vooral gevonden in vochtige, jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van Zomereik. De soort groeit op horizontale takken en schuine boomstammen op plekken waar zich nog geen grote matten slaapmossen gevestigd hebben, vooral in de noord- en oostrand van bossen (open schaduw). Tonghaarmuts wordt aangetroffen op schietwilg, katwilg, populier, vlier en zomereik. Mogelijk is deze soort aanwezig in het (wilgen)bosje in de zuidoosthoek van het wiel

Op basis van verspreidingsgegevens, terreinkenmerken en beheer is mogelijk tonghaarmuts in het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van andere beschermde plantensoorten wordt op voorhand uitgesloten.

4.3. Grondgebonden zoogdieren

De verspreidingsgegevens van grondgebonden zoogdieren (NDFP 2018 en 2021) geven aan dat in de omgeving het plangebied diverse grondgebonden zoogdierensoorten aanwezig zijn. Ook kan de aanwezigheid van kleine marterachtigen niet worden uitgesloten. Voor enkele van de aanwezige soorten (onder andere bosmuis, egel, konijn en vos) geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (provincie Gelderland, 2019). Deze vrijstelling geldt niet voor de aanwezige bever, das, eekhoorn, steenmarter en waterspitsmuis:

- De bever is sterk gebonden aan water en heeft daarbij de voorkeur voor een combinatie tussen water en bos. Er is geen voorkeur voor stromend of stilstaand water, maar een waterdiepte van minimaal 50 centimeter is wel een vereiste. In ondiep stromend water worden dammen gebouwd om de gewenste waterstand te krijgen. Uit de verspreidingsgegevens blijkt dat de bever in het wiel is waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn in het moerasbosje in het zuidoosten van het wiel knaagsporen aangetroffen (zie figuur 2.4). De rand van het wiel en het wilgenbosje vormt daarmee onderdeel van het foerageergebied van deze soort. Het was echter niet mogelijk om de volledige bosschage met rietruigte in de zuidoost hoek van het wiel te inspecteren. In potentie zou een beverburcht rondom het wiel aanwezig kunnen zijn.
- De das geeft de voorkeur aan hoog en droog gelegen terrein met voldoende (ook lage) dekking en een korte afstand tot foerageergebied. Foerageergebied kan bestaan uit grasland, akkers, boomgaarden of natuurterrein. In het plangebied zijn geen sporen van dassen aangetroffen. De aanwezigheid van deze soort wordt uitgesloten.
- De eekhoorn is een soort die voorkomt in de nabijheid van bomen en bos dan wel een goed ontwikkeld struweel. Met uitzondering van het wilgenbosje in de zuidoosthoek van het wiel heeft het plangebied een open karakter met beperkte dekking. De aanwezige dekking bestaat uit enkele (solitaire) bomen, een klein moerasbosje en ruigte ontwikkeling. Waarnemingen van de eekhoorn binnen de begrenzing van het plangebied zijn dan ook niet bekend. Sporen van deze soort zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van eekhoorn wordt uitgesloten.
- De steenmarter is een soort die zowel nabij stedelijk gebied als in agrarisch landschap wordt aangetroffen. Deze soort heeft een netwerk van verblijfplaatsen in bijvoorbeeld takkenhopen en schuren waar vanuit het leefgebied wordt benut om te foerageren. Tijdens het veldbezoek is de aanwezige bebouwing (stal) volledig onderzocht op de potentiële aanwezigheid van steenmarter. Er geen aanwijzingen dat steenmarters gebruik maken van de paardenstal. De aanwezigheid van verblijfplaatsen wordt uitgesloten. Het plangebied is mogelijk wel onderdeel van het foerageergebied.
- Ook de waterspitsmuis is sterk gebonden aan water. Het habitat voor deze soort bestaat uit schoon, niet te voedselrijk, stilstaand tot vrij snelstromend water met een goed ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers (onder andere langs sloten, poelen, rivieren, beken, moeras(bossen), rietlanden, elzenbroekbossen). De oeverzones van het wiel zijn in potentie geschikt leefgebied voor deze soort.
- Kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) komen voor in structuurrijke landschappen. Dit bestaat uit (cultuur)landschap maar ook tuinen en groene woonwijken kunnen door deze soorten worden benut. (Lege) gebouwen, ruigte, struweel en bomen bieden in afwisseling met gras en akkers een structuurrijk landschap. Hierbij is water aantrekkelijk voor de bunzing. Het dieet van kleine marterachtigen bestaat uit onder andere hazen, ratten, woelmuizen, konijnen, amfibieën en vogeleieren. Delen van plangebied is geschikt als leefgebied (ruige oevers van het wiel en omliggende sloten). Tijdens het veldbezoek zijn er geen sporen van kleine marterachtigen aangetroffen. Het merendeel van het plangebied gebied bestaat uit een open paardenweide met lage vegetatie waarin kleine marterachtigen weinig beschutting vinden. Op basis van de verspreidingsgegevens en de terreinkenmerken kan het voorkomen van klein marterachtigen niet op voorhand worden uitgesloten.

Op basis van verspreidingsgegevens, terreinkenmerken en beheer zijn mogelijk beschermde zoogdieren en de strikt beschermde bever, steenmarter, waterspitsmuis en kleine marterachtigen in het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van andere (strikt) beschermde zoogdiersoorten wordt op voorhand uitgesloten.

4.4. Vleermuizen

De verspreidingsgegevens van vleermuizen (NDFP 2018 en 2021) geven aan dat in de omgeving van het plangebied diverse soorten voorkomen. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd conform de Wnb. Uit het bronnenonderzoek blijkt dat de volgende soorten zijn waargenomen: baardvleermuis, Brandts' vleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. De baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, grijze grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis en laatvlieger zijn overwegend gebouw bewonende soorten. De rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende soorten en de Brandts' vleermuis en gewone grootoorvleermuis worden aangetroffen in gebouwen én bomen.

In het plangebied zijn geen geschikte gebouwen aanwezig, waardoor verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuissoorten worden uitgesloten. In het plangebied zijn enkele oudere bomen aanwezig welke mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor boom bewonende vleermuissoorten en soorten zonder voorkeur. Losse schors, oude spechtenholen, beschadigingen door storm en gaten in de bomen kunnen toegang bieden tot holtes.

De in en om het plangebied gelegen wiel, oevers, bomen, bosranden en sloten en graslanden kunnen onderdeel zijn van het (niet essentieel) foerageergebied van vleermuizen. Een (essentiële) vliegroute wordt niet verwacht in het plangebied door het ontbreken van doorlopende lijnvormige elementen.

Op basis van verspreidingsgegevens, terreinkenmerken en beheer zijn mogelijk (boombewonende en foeragerende) vleermuizen in het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van andere (gebouwbewonende) vleermuissoorten wordt op voorhand uitgesloten.

4.5. Amfibieën

De verspreidingsgegevens van amfibieën (NDFP 2018 en 2021) geven aan dat in de directe omgeving (tot 1 kilometer) van het plangebied diverse beschermde amfibieënsoorten aanwezig kunnen zijn. De mogelijk voorkomende soorten zijn veelal nationaal beschermde soorten (Wnb, artikel 3.10). Dit betreft de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (provincie Gelderland, 2019). In de directe omgeving zijn de

beschermde kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad waargenomen. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling.

- De kamsalamander plant zich voort in matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande en schone wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. Overwintering gebeurt vooral op het land op vochtige, vorstvrije locaties buiten de invloed van het grondwater in holletjes, onder stammen, et cetera. In situaties waar geschikt landhabitat niet in de directe omgeving ligt, kunnen kamsalamanders wel circa 1.000 meter afleggen tussen voortplantingswateren en overwinteringsgebieden. Het wiel is in potentie geschikt leefgebied voor kamsalamander door de (deels) aanwezige water- en oevervegetatie) in combinatie met natuurlijke oevers. De ruigere vegetatie in de oeverzone en in de aanwezige bosschages is in potentie onderdeel van het winterhabitat. De sloten in het plangebied zijn ongeschikt door het ontbreken van schoon en open water, de te dichte begroeiing van watervegetatie en doordat een deel van de sloten droog staat. Op basis van de verspreidingsgegevens, habitatvereisten en de terreinkenmerken kan de aanwezigheid van kamsalamander niet worden uitgesloten.
- De poelkikker heeft een duidelijke voorkeur voor heide en hoogveen en komt in mindere mate voor in half natuurlijke graslanden, agrarisch gebied en laagveen (Creemers & Van Delft, 2009). Voortplantingswater kunnen bestaan uit vennen, hoogveenputten, kleine wateren, rivier begeleidende wateren, veedrinkpoelen en sloten. De voorkeur gaat uit naar schoon, zwak zure, stilstaande wateren met oevervegetatie. Het wiel heeft (deels) een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie en is daarom in potentie geschikt voor poelkikker. De omliggende sloten zijn minder geschikt door het ontbreken van schoon water en oevervegetatie. De ruigere grazige vegetatie in de oeverzone van het wiel en in de aanwezige bosschages is in potentie onderdeel van het landhabitat van deze soort. Op basis van de verspreidingsgegevens, habitatvereisten en de terreinkenmerken kan de aanwezigheid van poelkikker niet worden uitgesloten.
- De rugstreeppad is een pionierssoort die voorkomt in verschillende typen terreinen. Voor haar voortplanting is ze afhankelijk van ondiep snel opwarmend water waarin bij voorkeur vis ontbreekt. De rugstreeppad overwintert in oude muizenholen, takkenhopen en graaf zichzelf in wanneer goedbegraafbare bodem voorhanden is. Over het algemeen zijn de wateren te dicht begroeid voor het voorkomen van de rugstreeppad. In het plangebied zijn (in de huidige situatie) geen voortplantingswateren aanwezig. Op basis van de verspreidingsgegevens en de terreinkenmerken wordt de aanwezigheid van rugstreeppad uitgesloten.

Op basis van verspreidingsgegevens, terreinkenmerken en beheer zijn mogelijk algemeen beschermde amfibieën en de strikt beschermde kamsalamander en poelkikker in het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van andere (strikt) beschermde amfibieënsoorten wordt op voorhand uitgesloten.

4.6. Reptielen

De verspreidingsgegevens van reptielen (NDFF 2018 en 2021) geven aan dat in de directe omgeving (tot 1 kilometer) van het plangebied geen beschermde reptielensoorten aanwezig zijn. Op grotere afstand zijn waarnemingen van de ringslang bekend. De ringslang is een

nationaal beschermde soort waarvoor in de provincie Gelderland geen algemene vrijstelling voor is verleend. De waarnemingen van ringslang hebben betrekking op de populatie aan de noordzijde van de Neder-Rijn. De soort komt echter rondom de Waal niet voor. De aanwezigheid in het plangebied wordt uitgesloten.

Op basis van verspreidingsgegevens, terreinkenmerken en beheer kan de aanwezigheid beschermde reptielensoorten worden uitgesloten.

4.7. Vissen

De verspreidingsgegevens van vissen (NDFP 2018 en 2021) geven aan dat binnen 1 kilometer geen waarnemingen van beschermde vissen bekend zijn. Op grotere afstand (tot 5 kilometer) zijn waarnemingen bekend van de grote modderkruiper. De grote modderkruiper heeft een voorkeur voor verlandende wateren in laag dynamische overstromingsvlakten en moerasgebieden. Ze prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. Grote modderkruiper houdt zich overdag verscholen en voedt zich 's nachts met kleine ongewervelden zoals wormen, watervlooien, muggenlarven, waterpissenbedden en kreeftjes. Het wiel biedt in de waterplantenrijke oeverzones geschikt leefgebied voor deze soort. De aanwezigheid van grote modderkruiper kan niet worden uitgesloten.

Op basis van verspreidingsgegevens, terreinkenmerken en beheer is mogelijk grote modderkruiper in het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van andere (strikt) beschermde vissoorten wordt op voorhand uitgesloten.

4.8. Libellen, dagvlinders en overige ongewervelden

De verspreidingsgegevens van libellen, dagvlinders en overige ongewervelden geven aan dat beschermde grote vos en rivierrombout in de omgeving van het plangebied voorkomen (NDFP 2018 en 2021).

- De grote vos is een soort van vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De waardplanten bestaan uit vooral iep, zoete kers, enkele wilgensoorten en soms meidoorn. Mogelijk komt de grote vos voor in en om het moerasbosje in de zuidoosthoek van het wiel en de om het plangebied liggende struwelen en bossages. De aanwezigheid van grote vos kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De rivierrombout is een soort van zandige rivieroeveren. Dit habitat is in het plangebied niet aanwezig. Op basis van de verspreidingsgegevens en de terreinkenmerken wordt de aanwezigheid van rivierrombout uitgesloten.

Op basis van verspreidingsgegevens, terreinkenmerken en beheer is mogelijk grote vos in het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van andere (strikt) beschermde libellen, dagvlinders of overige ongewervelden wordt op voorhand uitgesloten.

4.9. Vogels

4.9.1. Algemeen beschermde broedvogels

De verspreidingsgegevens van vogels (NDFF 2018 en 2021) geven aan dat diverse algemeen beschermde broedvogelsoorten (onder andere ekster, houtduif, kauw, koolmees, meerkoet, merel, spreeuw en wilde eend) in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het plangebied biedt in de oeverzones van het wiel diverse mogelijkheden als broedlocatie van algemeen beschermde broedvogelsoorten aanwezige tuinen bieden voldoende mogelijkheden als broedlocatie.

4.9.2. Vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats

In de omgeving (tot 5 kilometer) van het plangebied zijn de volgende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest aanwezig: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw (NDFF 2018 en 2021):

- Boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespendif en zwarte wouw foerageren in half open (agrarisch) gebied met bos of bosschage in de directe omgeving. Deze soorten broeden overwegend in bomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen individuen, nesten of andere aanwijzingen van verblijf van deze soorten aangetroffen en worden dan ook niet in het plangebied verwacht.
- Gierzwaluw en huismus zijn typische gebouw bewonende soorten. Tijdens het veldbezoek is de aanwezige bebouwing (stal) volledig onderzocht op de potentiële aanwezigheid van deze soorten. Er geen aanwijzingen dat een van beide soorten gebruikt maakt van deze stal en daarmee het plangebied. De aanwezigheid van deze soorten wordt uitgesloten. Mede omdat huismus een uitgesproken standvogel is en tijdens het veldbezoek niet in het plangebied is waargenomen wordt het gebruik van het plangebied door deze soort niet verwacht.
- De grote gele kwikstaart nestelt langs snelstromende beken in natuurlijke oevers of onder bruggen en aan gebouwen. Dit habitat is in het plangebied aanwezig, waardoor kan worden uitgesloten dat het onderzoeksgebied een functie heeft voor deze soort.
- Kerkuil en steenuil maken regelmatig gebruik van nestkasten, holtes in wilgen of oude schuren. De paardenstal is in potentie geschikt zijn geschikt als nest- en rustplaats voor deze soorten. De stal is tijdens het veldbezoek volledige geïnspecteerd op de aanwezigheid van deze soorten. Er zijn geen aanwijzingen (krijtstrepen, braakballen) waaruit blijkt dat deze uilen soorten gebruik maken van deze stal als verblijfplaats en daarmee het plangebied.
- Ooievaar foerageert in agrarisch gebied en grote open natuurgebieden. Het nest van ooievaar heeft een grote omvang, en is op afstand makkelijk te herkennen. Nesten van de ooievaar zijn in en binnen de directe omgeving van het plangebied niet waargenomen. De aanwezigheid van nestlocaties van deze soort wordt uitgesloten.
- De roek broedt in opvallende kolonies met grote nesten. Een roekenkolonie is niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Op basis hier van is het redelijkerwijs uit te sluiten dat (nesten van) de soort in het plangebied aanwezig is.

- Slechtvalken broeden van nature op kliffen en op bergwanden, in nissen en op richels; ook in oude nesten van roofvogels en kraaien. In Nederland broedt de slechtvalk steeds vaker in steden in nestkasten op hoge gebouwen (kantoorgebouwen en torens) en in open boerenland in hoogspanningsmasten. Deze locaties zijn in het plangebied niet aanwezig. De aanwezigheid van (nesten van) de slechtvalk wordt uitgesloten.

Op basis van verspreidingsgegevens, terreinkenmerken en beheer kan de aanwezigheid vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestlocatie worden uitgesloten.

5. Beoordeling soortenbescherming

5.1. Wettelijk kader

De Wnb voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage 2). De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In de Wnb zijn hiernaast, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten:

- artikel 3.1: Vogelrichtlijnsoorten;
- artikel 3.5: Habitatrichtlijnsoorten en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I;
- artikel 3.10: Andere (nationale) soorten.

Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime. In tabel 5.1 zijn de verboden per beschermingsregime opgenomen en in bijlage 2 staat dit nader toegelicht.

Tabel 5.1: Verboden per beschermingsregime

Soorten	Artikel	Verboden
VRL-soorten	3.1	<i>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</i> <i>Lid 2. Opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten/eieren</i> <i>Lid 3. Wegnemen van nesten</i> <i>Lid 4. Eieren rapen/onder zich hebben</i> <i>Lid 5. Opzettelijk verstoren (indien van wezenlijke invloed op de SVI)</i>
HRL-soorten, soorten uit bijlage I en II van de Bern conventie en bijlage I van de Bonn conventie	3.5	<i>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</i> <i>Lid 2. Opzettelijk verstoren</i> <i>Lid 3. Eieren te rapen of vernielen</i> <i>Lid 4. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen</i> <i>Lid 5. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten</i>
Andere beschermde soorten	3.10	<i>Lid 1 a. Opzettelijk doden/vangen van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden (vernoemd in onderdeel a)</i> <i>Lid 1 b. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van soorten (als bedoeld in onderdeel a)</i> <i>Lid 1 c. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten (als bedoeld in onderdeel b)</i>

5.2. Toetsing beschermde soorten

Op basis van het literatuuronderzoek en veldbezoek wordt geconcludeerd dat er mogelijk strikt beschermde tonghaarmuts, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, grote modderkruiper, grote vos en algemeen beschermde broedvogels in het plangebied voorkomen. Bovendien kunnen nationaal beschermde (vrijgestelde) grondgebonden zoogdiersoorten en amfibieën aanwezig zijn in het plangebied. De effecten, zowel op korte (tijdens de uitvoering) als lange termijn (na de uitvoering) worden hieronder nader toegelicht.

5.3. Nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën

In het plangebied komen algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën voor. Voor de te verwachten soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (provincie Gelderland, 2019). Dit wil zeggen dat voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing van de Wnb hoeft te worden aangevraagd. Voor deze soorten geldt echter, net als voor niet beschermde soorten, te allen tijde de zorgplicht. Omdat deze soorten jaarrond actief zijn kan geen voorkeursperiode worden aangegeven.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen hoeft voor de soortgroepen algemene beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën geen ontheffing van de Wnb onderdeel soorten te worden aangevraagd.

5.4. Tonghaarmuts

De bomen aan randen van het plangebied bieden geschikte groeiplaatsen voor de tonghaarmuts, waardoor de aanwezigheid van deze soort niet uitgesloten kan worden. Er worden geen bomen gekapt. Het aanwezige moerasbosje met onder andere wilgen blijft behouden. Negatieve gevolgen voor deze soort daardoor op voorhand worden uitgesloten.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor de tonghaarmuts geen nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

5.5. Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied heeft (in potentie) een functie voor bever, steenmarter, waterspitsmuis en kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing). Deze soorten ondervinden mogelijk schade als gevolg van de realisatie van het voornemen.

Bever

Uit de verspreidingsgegevens blijkt dat de bever in het wiel is waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn in het wilgenbosje in het zuidoosten van het wiel knaagsporen aangetroffen, waarbij net ten noorden van dit bosje in potentie een beverburcht aanwezig kan zijn. Doordat er geen ingrepen in het wiel, de oeverzone en het wilgenbosjes worden gedaan worden negatieve gevolgen op de bever uitgesloten.

Waterspitsmuis

De structuurrijke oeverzones van het wiel zijn in potentie geschikt leefgebied voor waterspitsmuis. Doordat er geen ingrepen in het wiel en de oeverzone worden gedaan worden negatieve gevolgen voor deze soort uitgesloten.

Steenmarter en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)

In het plangebied komen mogelijk de beschermde bunzing, hermelijn, steenmarter en wezel voor. Voor deze soorten geldt in Gelderland geen vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De bomen met ondergroei en de ruigte in het plangebied zijn mogelijk onderdeel van het leefgebied van deze soorten. Er zijn tijdens het veldbezoek geen nestlocaties, slaappleatsen, latrines of andere sporen van gebruik door deze soorten aangetroffen. Omdat de aanwezige bomen, ondergroei en ruigte behouden blijven wordt het potentiële leefgebied van deze soorten niet aangetast. Tijdens de bouw- en aanleg werkzaamheden wordt het leefgebied tijdelijk verstoord. Er is voldoende leefgebied in de omgeving beschikbaar, waarnaar de soorten tijdelijk kunnen uitwijken. Negatieve gevolgen worden niet verwacht.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor bever, bunzing, hermelijn, steenmarter, waterspitsmuis en wezel geen nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

5.6. Vleermuizen

Het plangebied en directe omgeving zijn in potentie geschikt voor verblijfplaatsen van boombewonende en foeragerende vleermuizen. In (en rondom het plangebied zijn enkele oudere bomen aanwezig welke mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor boom bewonende vleermuissoorten. Hiernaast wordt het plangebied mogelijk gebruikt als (niet essentieel) foerageergebied door diverse vleermuissoorten. Omdat de aanwezige bomen en oevers behouden blijven worden deze functies niet aangetast. Na uitvoering van het voornemen zal de functie van het niet essentiële foerageergebied aanwezig blijven. Negatieve gevolgen worden niet verwacht.

Omdat het plangebied in potentie onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van vleermuizen dient in de periode april tot november rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van vleermuizen. Vleermuizen vliegen na zonsondergang uit en foerageren gedurende de schemer- en avonduren. Geadviseerd wordt om met het gebruik van verlichting rekening te houden met de aanwezigheid van vleermuizen (zie paragraaf 9.1) tijdens de uitvoering en in de gebruikssituatie.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor vleermuizen geen nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

5.7. Kamsalamander en poelkikker

Op basis van de verspreidingsgegevens en het veldbezoek is vastgesteld dat het wiel en de om het plangebied liggende sloten in potentie geschikt zijn als leefgebied voor de kamsalamander en poelkikker. In het wiel, de oeverzones en het geschikte landhabitat worden echter geen ingrepen uitgevoerd. Het deel van het plangebied waar de ingrepen plaats vinden is door de intensieve beweiding niet geschikt als leefgebied. Negatieve gevolgen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor kamsalamander en poelkikker geen nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

5.8. Grote modderkruiper

Op basis van de verspreidingsgegevens en het veldbezoek kan de aanwezigheid van grote modderkruiper niet worden uitgesloten. Het wiel biedt in de waterplantenrijke oeverzones geschikt leefgebied voor deze soort. Er worden geen ingrepen in het wiel en de oeverzone uitgevoerd. Negatieve gevolgen voor deze soort daardoor op voorhand worden uitgesloten.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor de grote modderkruiper geen nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

5.9. Grote vos

De bomen aan randen van het plangebied bieden geschikt habitat voor de grote vos, waardoor de aanwezigheid van deze soort niet uitgesloten kan worden. Er worden geen bomen gekapt. Het aanwezige moerasbosje met onder andere wilgen blijft behouden. Negatieve gevolgen voor deze soort daardoor op voorhand worden uitgesloten.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor de grote vos geen nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

5.10. Vogels

Algemeen beschermde broedvogels

Het plangebied biedt mogelijkheden als broedlocatie van diverse algemene vogelsoorten. Werkzaamheden die tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van (nesten van) broedende vogels. Dergelijke verstoring is niet toegestaan en hier wordt geen ontheffing voor verleend. Door buiten het broedseizoen te werken, kunnen negatieve effecten worden voorkomen. Voor het broedseizoen (verschilt per soort) wordt in de wet geen standaardperiode aangehouden, doorgaans kan globaal uitgegaan worden van 1 maart tot 15 augustus. Echter zijn broedgevallen buiten deze periode ook beschermd. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten. Indien dit niet mogelijk is dient een controle op de aanwezigheid van broedvogels te worden uitgevoerd voorafgaand aan de werkzaamheden.

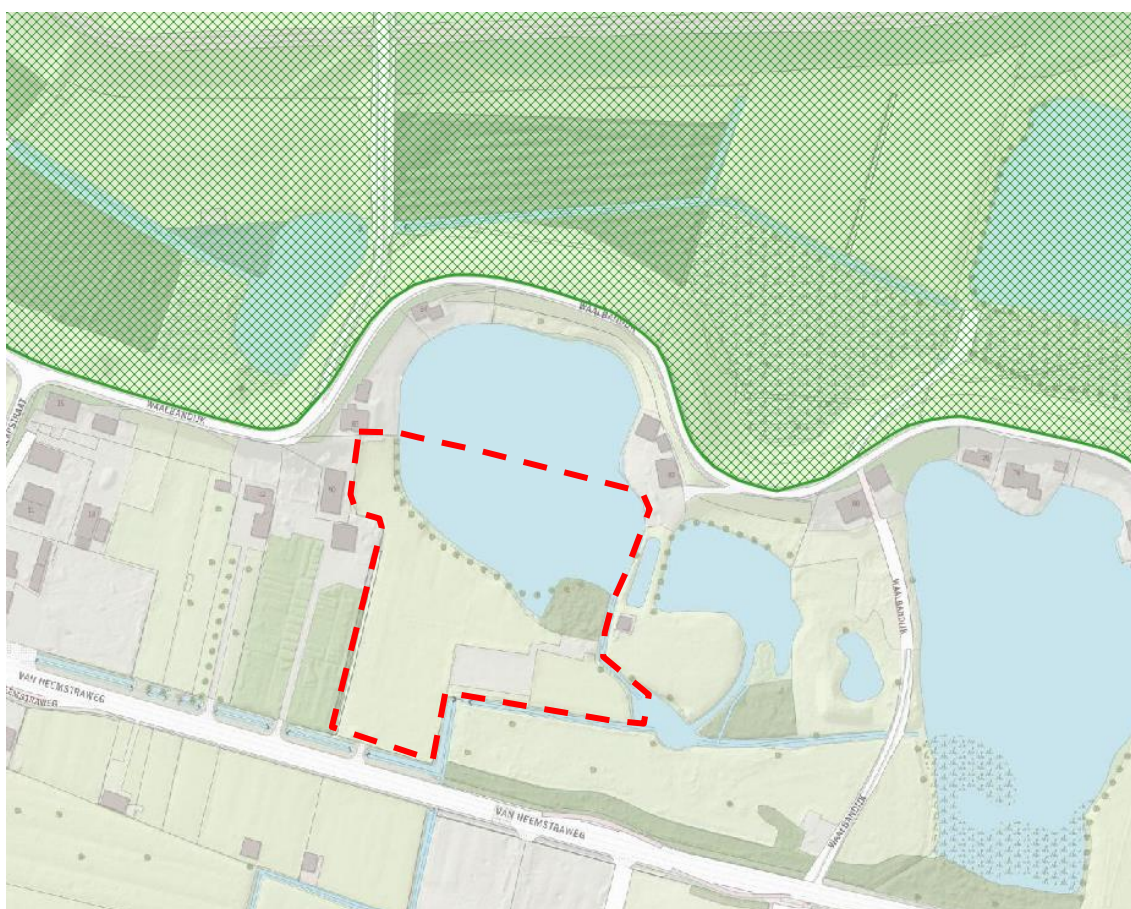
Het plangebied is in potentie geschikt als broedlocatie van algemene broedvogels. Negatieve effecten op algemene broedvogels kunnen niet zonder meer worden uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing voor deze soortgroep is niet mogelijk. Door buiten het broedseizoen te werken, kunnen negatieve effecten, en daarmee een overtreding van de Wnb worden voorkomen.

6. Beoordeling gebiedsbescherming

6.1. Wettelijk kader

Het gebiedsbeschermingsdeel van de Wnb voorziet in de bescherming van natuurgebieden van Europees belang welke behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Bij ontwikkelingen binnen de door de Wnb beschermde gebieden, kunnen negatieve effecten optreden. Ook kunnen effecten optreden wanneer een ontwikkeling in de omgeving van een beschermd gebied plaatsvindt en het gebied daarbij beïnvloedt. Daarnaast is het ook mogelijk dat gebieden, die een belangrijke relatie hebben met een beschermd gebied, beïnvloed worden en zo een indirect effect hebben op het beschermde gebied.



Figuur 6.1: Situering van het plangebied (rood gestreepd omlind) ten opzichte van Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (groen gearceerd). bron Pdok.nl

6.2. Situering ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Het plangebied zelf maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Rijntakken' ligt ten noorden van het plangebied aan de noordzijde van de Waalbandijk. De kortste afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied bedraagt 30 meter (zie figuur 6.1). Op circa 9,5 kilometer ten noorden van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied "Veluwe".

6.3. Toetsing Natura 2000

Hoewel het plangebied net buiten het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' is gesitueerd doet het voornemen geen afbreuk aan de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Door de situering buiten het Natura 2000-gebied zijn directe effecten als gevolg van oppervlakte verlies, versnippering, verzoeting, verzilting, verontreiniging, verdroging, vernatting, veranderingen in stroomsnelheid, veranderingen in overstromingsfrequentie, veranderingen in dynamiek van het substraat, verstoring door mechanische effecten, veranderingen in populatie dynamiek en bewust veranderingen in soortensamenstelling op voorhand uit te sluiten.

Ook externe effecten zoals verstoring door trilling, licht, geluid en optische verstoring kunnen op voorhand worden uitgesloten door de situering van (een dubbele) winterdijk tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied Rijntakken. Deze dijk heeft een sterk afschermd werking voor deze verstoringsfactoren.

Naast voorgaande verstoringsfactoren kan voor, met name de aanlegfase, verzuring en vermesting als gevolg van onder andere stikstofuitstoot een negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de nabijgelegen het Natura 2000-gebieden. Door de recente ontwikkelingen met de verwachte vaststelling van de Wet Stikstofreductie en natuurverbetering wordt de aanlegfase waarschijnlijk vergunningsvrij. Door het gasloos-bouwen heeft ook de gebruiksfase naar verwachting geen negatieve effecten tot gevolg. De onderbouwing hiervan volgt in een separate rapportage na de vaststelling van de nieuwe wet.

7. Toetsing Natuurnetwerk Nederland

7.1. Inleiding

Naast de wettelijke bescherming van de Natura 2000-gebieden heeft Nederland de bescherming van andere gebieden planologisch vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)). De bescherming van het NNN vindt plaats door toetsing van de bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aan het NNN-beleid.

De bescherming van de NNN is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen en bestemmingsplannen. De bescherming van het NNN staat geheel los van de Wet natuurbescherming.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt vastgelegd op kaart. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

7.2. Beleidskader en instrumentarium

In de provincie Gelderland is het beleid ten aanzien van het NNN vastgelegd in de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland (Provincie Gelderland 2018a). Het NNN heet hier Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie wil de natuur van het GNN beschermen tegen aantasting en heeft daarom regels opgenomen in de Omgevingsverordening (Provincie Gelderland 2018b). Centraal staat de bescherming van de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen. Deze bestaan uit bestaande natuurwaarden en nog te ontwikkelen potentiële waarden. Tot de kernkwaliteiten behoren ook de milieucondities, die de voorwaarde vormen voor het voortbestaan van de natuur, de ecologische samenhang, de stilte, donkerte, de openheid en de rust.

Rondom het GNN heeft provincie Gelderland de Groene Ontwikkelingszone (GO) ingesteld waar ruimte is voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met een (substantiële) versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. De GO bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan bos of natuur die ruimtelijk vervlochten zijn met het GNN. Het gaat vooral om landbouwgrond, maar ook om terreinen voor verblijfs- en dagrecreatie, infrastructuur, woningen en bedrijven. De Ecologische verbindingzones maken deel uit van de GO, evenals weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden. Enkele weidevogelreservaten maken deel uit van het GNN. Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen.

In de omgevingsverordening is opgenomen dat een bestemmingsplan voor gronden binnen het Gelders natuurnetwerk waarin een andere bestemming dan natuur mogelijk wordt gemaakt alleen mogelijk is als er sprake is van een groot openbaar belang èn:

- a. er voor de realisering daarvan geen reële alternatieven zijn;
- b. de negatieve effecten op de kernkwaliteiten en oppervlakte van het gebied en de ecologische samenhang binnen het gebied zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd in overeenstemming met gelijkwaardige natuurbeheertypen.

In afwijking hiervan is er voor gronden met de volgende natuurbeheertypen geen andere bestemming mogelijk: bron, gemaaid rietland, hoogveen, trilveen en zwak gebufferd ven (deze typen zijn niet aanwezig in dit deel van het GNN (Provincie Gelderland 2018c).

Om te bepalen wat de effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de ecologische samenhang zijn, doet de initiatiefnemer onderzoek naar actuele waarden binnen het gebied en de effecten van het initiatief op de binnen het gebied aanwezige:

- a. natuurwaarden en potenties;
- b. in de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde soorten en soorten van nationale Rode lijsten;
- c. kwaliteit van lucht, water en bodem;
- d. mate van stilte, rust en duisternis;
- e. ecologische samenhang;
- f. landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische, bodemkundige waarden en het reliëf.

Compensatie kan plaatsvinden door fysieke natuurcompensatie op gronden met een andere bestemming dan natuur in de nabijheid van de te compenseren locatie of door financiële compensatie.

Aanvullend is opgenomen dat voor een bestemmingsplan voor gronden gelegen binnen de Groene ontwikkelingszone geen nieuwe grootschalige ontwikkeling mogelijk worden gemaakt die leidt tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten Groene ontwikkelingszone van het betreffende gebied, tenzij:

- a. er geen reële alternatieven zijn;
- b. sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- c. de negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt;
- d. de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd overeenkomstig de artikelen 2.39, derde tot en met zesde lid, en paragraaf 2.6.3 van de omgevingsverordening.

Een bestemmingsplan voor gronden gelegen binnen de Groene Ontwikkelingszone kan een nieuwe kleinschalige ontwikkeling mogelijk maken, als:

- a. in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo substantieel worden versterkt;
- b. deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde of een gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.

7.3. Situering ten opzichte van het GNN en de GO

Het plangebied aan de Van Heemstraweg te Afferden bestaat voor een deel uit GNN-gebied en een deel uit GO (zie figuur 7.1). Het GNN-deel omvat het water inclusief de oevers van het Wiel en het wilgenbosje in het noordelijke deel van het plangebied. De grazige delen van het plangebied is GO. In de volgende paragrafen worden de kansrijke alternatieven getoetst aan het betreffende provinciaal beleid: de omgevingsvisie en de omgevingsverordening.



Figuur 7.1: Situering van het plangebied (rood gestreept omlind) ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (GNN; donker groen gevuld) en de Groene Ontwikkelingszone (GO; licht groen gevuld). bron Gelderland.nl

7.4. Wezenlijke kenmerken en waarden en mogelijke effecten

De gedetailleerde invulling van de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen zijn vastgelegd in deelgebieden. Voor het plangebied betreft dit het deelgebied 53 'Winsen – Wamel' en betreffen het de volgende kwaliteiten en doelen voor het GNN en de GO:

Kernkwaliteiten

- oeverwal langs de Waal met dichte bedrijvige kernen en bebouwing en gradiënt naar onbebouwde kom; fruitteelt tussen de dorpen; kolken, moerasjes en bosjes langs de dijk, vaak binnen oude kwelkade;
- leefgebied steenuil, kamsalamander, knoflookpad;
- oude polderstructuur in de kom met weteringen, eendenkooien en grienden;
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, waterreservoir;
- ecosysteemdiensten: recreatie, waterwinning, waterberging;

- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied;
- Aardkundige waarden: Dijkdoorbraken west en oost van Druten.

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- ontwikkeling moerassen, bos en water;
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels;
- ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden;
- vermindering barrièrewerking N322 en Heemstraweg;
- ontwikkeling biotopen voor vlinders en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen;
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen, inclusief kleinschalige landschappen tussen de dorpen met hun kavelstructuur.

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- vermindering barrièrewerking N322 en Heemstraweg;
- ontwikkelen weidevogelpopulaties en wintergastenweiden;
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels;
- ontwikkeling biotopen voor vlinders en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen;
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen, inclusief kleinschalige landschappen tussen de dorpen met hun kavelstructuur.

7.5. Effectenbeoordeling

In het huidige bestemmingsplan (Stedelijk Gebied (4e periodieke herziening), vastgesteld op 30 januari 2020) is voor het GNN de bestemming 'Water' opgenomen. Voor het GO deel is de bestemming 'Agrarisch met Waarden' opgenomen.

In de voorliggende ontwikkeling zijn geen ingrepen in het GNN deel geprojecteerd, waardoor negatieve gevolgen voor de kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen van het GNN niet aan de orde zijn. Als gevolg van het voornemen wordt in de GO bijgedragen aan de volgende kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen:

- oeverwal langs de Waal met dichte bedrijvige kernen en bebouwing en gradiënt naar onbebouwde kom; fruitteelt tussen de dorpen; kolken, moerasjes en bosjes langs de dijk, vaak binnen oude kwelkade. Het voornemen heeft geen negatieve gevolgen voor de oeverwal, de kleinschaligheid, afwisseling in landschap blijft behouden;
- leefgebied steenuil, kamsalamander, knoflookpad. Door het behoud van het wiel en de aanvullende ontwikkelingen in het GO wordt het leefgebied van de steenuil en kamsalamander uitgebreid en geoptimaliseerd. De knoflookpad komt niet in het plangebied of de directe omgeving voor;
- abiotiek: aardkundige waarden (dijkdoorbraken west en oost van Druten), kwel, bodem, waterreservoir. Het voornemen heeft geen negatieve effecten op deze abiotische waarden;
- ecosysteemdiensten: recreatie, waterwinning, waterberging. Het voornemen heeft geen negatieve effecten op ecosysteemdiensten. Door het aan te leggen pad wordt bijgedragen

aan de recreatieve ontsluiting, er wordt geen water gewonnen en de aan te leggen amfibieënpool heeft een (beperkte) waarde voor waterberging.

- alle door de Wet natuurbescherming beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied. In de voorliggende hoofdstukken is geconcludeerd dat het voornemen geen negatieve gevolgen heeft voor beschermde soorten en gebieden.

Hiernaast wordt bijgedragen aan de volgende ontwikkelingsdoelen:

- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels. Door het behoud van het wiel en de aanvullende ontwikkelingen in het GO wordt het leefgebied van deze vogelsoorten uitgebreid en geoptimaliseerd.
- ontwikkeling biotopen voor vlinders en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen. In het plangebied wordt door de realisatie van bloemrijke weides, poelen, hagen en hoogstamfruitbomen het leefgebied voor deze soorten geoptimaliseerd en behouden.
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen, inclusief kleinschalige landschappen tussen de dorpen met hun kavelstructuur.

7.6. Conclusie

Binnen de grens van het plangebied is een deel aangewezen als onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en een deel als Groene Ontwikkelingszone (GO). Doordat er geen ingrepen in het GNN worden gedaan zijn directe negatieve gevolgen uit te sluiten. De landschapontwikkeling in de Groene Ontwikkelingszone voor een versterking van de kernkwaliteiten en draagt bij aan de ontwikkelingsdoelen van het deelgebied 53 'Winssen – Wamel. Deze versterking dient planologisch verankerd te worden in het bestemmingsplan.

8. Samenvatting en eindconclusie

De herontwikkeling van plangebied kan effecten hebben op de (mogelijk) aanwezige beschermde natuurwaarden. Deze effecten voor soorten en natuurgebieden worden in dit hoofdstuk samengevat.

8.1. Samenvatting beschermde soorten

Het plangebied heeft mogelijk een functie voor beschermde planten, algemeen en strikt beschermde grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, algemeen en strikt beschermde amfibieën, vissen, insecten en algemeen beschermde broedvogelsoorten. Met betrekking tot soortenbescherming worden de volgende conclusies getrokken:

- De verspreidingsgegevens en het oriënterend veldbezoek geven een voldoende duidelijk beeld van het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden en broedvogels.
- De planontwikkeling heeft geen negatieve effecten op beschermde planten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Voor deze soortgroepen hoeven geen mitigerende maatregelen genomen te worden (anders dan maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht) en is het aanvragen van een ontheffing van de Wnb niet aan de orde.
- In verband met het voorkomen van algemene broedvogels in en binnen de invloedssfeer van het plangebied moeten mogelijk mitigerende maatregelen worden genomen. Dit is sterk afhankelijk van het moment en de duur van uitvoering. Door te werken buiten het broedseizoen worden negatieve gevolgen uitgesloten.
- Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

8.2. Samenvatting beschermde gebieden

Natura 2000

Het plangebied ligt buiten het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. In dit onderzoek wordt, op voorhand, uitgesloten dat de uitvoering van het project significant negatieve effecten heeft als gevolg van als gevolg van oppervlakte verlies, versnippering, verzoeting, verzilting, verontreiniging, verdroging, vernatting, veranderingen in stroomsnelheid, veranderingen in overstromingsfrequentie, veranderingen in dynamiek van het substraat, verstoring door mechanische effecten, veranderingen in populatie dynamiek en bewust veranderingen in soortensamenstelling. Ook externe effecten zoals verstoring door trilling, licht, geluid en optische verstoring kunnen, door de situering achter de winterdijk, op voorhand worden uitgesloten. Naar verwachting kunnen door de vaststelling van de Wet Stikstofreductie en natuurverbetering ook effecten als gevolg van verzuring en vermesting worden uitgesloten. Dit wordt nader onderbouwd in een vervolgrapportage.

Gelders Natuurnetwerk

Binnen de grens van het plangebied is een deel aangewezen als onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en een deel als Groene Ontwikkelingszone (GO). Doordat er geen ingrepen in het GNN worden gedaan zijn directe negatieve gevolgen uit te sluiten. De landschapsontwikkeling in de Groene Ontwikkelingszone voor een versterking van de kernkwaliteiten en draagt bij aan de ontwikkelingsdoelen van het deelgebied 53 'Winssen – Wamel. Deze versterking dient planologisch verankerd te worden in het bestemmingsplan.

8.3. Eindconclusie

Het voornemen heeft geen negatieve gevolgen voor beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000 en Gelders Natuurnetwerk). Met uitzondering van een nadere onderbouwing van de gevolgen van verzuring en vermisting als gevolg van stikstofdepositie is geen vervolg onderzoek nodig.

9. Advies

9.1. Algemeen

Zorgplicht

Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht. Eenieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en hun directe leefomgeving (artikel 1.11 Wnb, zie bijlage 2). Behoud te allen tijde een vluchtweg voor alle dieren.

Planning werkzaamheden t.o.v. kwetsbare periode

Een groot deel van de verwachte schade aan de mogelijk aanwezige soorten is te voorkomen door buiten de kwetsbare periode van deze soorten te werken. Dat wil zeggen buiten de voortplantingsperiode. Voor deze periode zijn enkel richtdata te geven omdat deze sterk worden beïnvloed door de weersomstandigheden.

Geadviseerd wordt de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen (globaal van 15 maart tot en met 15 augustus) te starten / uit te voeren. Mocht ervoor gekozen worden de werkzaamheden toch in het broedseizoen te laten starten, dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden een deskundige op het gebied van vogels te worden ingezet. De deskundige stelt vast of er broedsels aanwezig zijn en - zo ja - of deze worden verstoord door de toekomstige werkzaamheden. Het resultaat van deze controle kan gevolgen hebben voor de uitvoering en planning indien er broedsels worden aangetroffen.

Aangepaste verlichting

Voorts wordt geadviseerd met de verlichting (tijdens de werkzaamheden en in de gebruikssituatie) rekening te houden met soorten die gevoelig zijn voor licht (bijvoorbeeld vleermuizen). Dit kan door het licht zo veel mogelijk te richten, niet tijdens de nacht en schermer te werken en strooilicht zo veel mogelijk te beperken. Verlichting dient zo veel mogelijk gedimd en gericht worden en waar mogelijk zoveel mogelijk worden afgeschermd van geschikt habitat voor vleermuizen en andere lichtgevoelige soorten.

9.2. Geldigheid onderzoeksgegevens

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert over het algemeen de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”*

10. Overzicht bijlagen

Bijlage 1

Literatuur

Bijlage 2

Wetgeving en beleid

Bijlage 3

Kaart regionale ligging

Bijlage 4

Impressie plangebied

Bijlage 1: Literatuur

NDFF, 2018 Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF, NDFF – quickscanhulp.nl

NDFF, 2021 levering natuurdata t.b.v. stikstof, NDFF.

Jongsma, E. & Groot Boerkamp E. Landschapsvisie 'Landschap in Beweging'. Landschapsontwikkelingsplan Beuningen, Druten, Wijchen. December 2006. Aequator Groen & Ruimte BV, Dronten en Brons + Partners, Culemborg.

Provincie Gelderland 2018a, Omgevingsverordening Gelderland (december 2018). Provinciale verordening, geconsolideerd december 2018) Provincie Gelderland, Arnhem.

Provincie Gelderland 2018b, Omgevingsvisie Gaaf Gelderland (december 2018). Provinciale verordening (19-12-2018) Provincie Gelderland, Arnhem.

Internetbronnen

www.pdok.nl

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vlinderstichting.nl

Bijlage 2: Wetgeving en beleid

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt vanaf 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hieraan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is erop gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (artikel 3.1; zie bijlage 1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

- lid 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU (zie bijlage 1) op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5; zie bijlage 1). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (art. 3.10; zie bijlage 2). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Houtopstanden

Het doel van in de Wnb opgenomen de regels ten aanzien van houtopstanden blijft de instandhouding van het bosareaal. De kern wordt gevormd door een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. Deze regels vloeien als zodanig niet onmiddellijk voort uit internationale verplichtingen, maar is van wezenlijk belang in het licht van nationale en internationale natuur-, landschaps- en milieudoelstellingen.

De regels met betrekking tot houtopstanden zijn van toepassing op alle bossen en houtopstanden buiten de 'bebouwde kom Wnb' groter dan 1.000 m² en rijbeplantingen van meer dan 20 bomen. De wet verplicht om de grond waarop het bos heeft gestaan binnen 3 jaar opnieuw in te planten met bomen. Indien mogelijk is herplanting door natuurlijke verjonging ook toegestaan. Waar natuurlijke verjonging niet mogelijk of te verwachten is, bijvoorbeeld bij lintbeplantingen minder dan 30 meter breed, moet geplant worden met boomsoorten die aansluiten bij de groeiplaats. De begrenzing 'bebouwde kom Wnb' wordt door de gemeente vastgesteld, maar hoeft niet samen te vallen met de bebouwde kom in het kader van de wegenverkeerswet. In geval een boom/bomen of andere houtopstanden binnen de bebouwde kom worden gekapt, dan kan een gemeentelijke (omgevings-)vergunning nodig zijn. Dit zal specifiek bij de betreffende gemeente moeten worden nagegaan.

Struikbeplantingen groter dan 1.000 m² vallen onder de wet, met uitzondering van éénrijige geschoren meidoornheggen die als zodanig zijn aangelegd en worden beheerd. Spontane bosopslag langs sloten, op natuurterreinen en braakliggende terreinen valt onder de Boswet, zodra sprake is van een bedekkings-percentages van 60% en een opslag van vijf jaar of ouder. De Boswet is niet van toepassing op: erven en tuinen, windschermen van bomen langs boomgaarden, éénrijige beplanting van populier of wilg op of langs landbouwgronden, Italiaanse populier, linde, paardenkastanje en treurwilg, vruchtbomen, kerstsparran en kweekgoed.

Ook bevat de Wnb een basis om regels te stellen ter uitvoering van Europese regels die beogen te verzekeren dat in internationaal verband verhandeld hout en verhandelde houtproducten duurzaam zijn.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken.

Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.